

REGERINGSKANSLIET

Rådspromemoria

2007-05-21

Arbetsmarknadsdepartementet

Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö

Gemensambereidning med S/SF,
Fi/FMA, Fi/Skatt, UD/EIM, Fi/Ba,
SB/EU, Fi/ESA, Fi/KE, N/RS, A/EIS,
Ju/L1, SB/POL, SB SAM

EPSCO-rådet den 30 maj: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bättre möjligheter att överföra kompletterande pensionsrättigheter

Dagordningspunkt

9

Rubrik

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bättre möjligheter att överföra kompletterande pensionsrättigheter

Dokument

13686/05 SOC 412 ECOFIN 324 CODEC 933
+ REV 1 (de, en).

(Dokumentation inför rådsmötet har ännu ej skickats ut från rådssekretariatet.)

Tidigare dokument

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden

Förslaget behandlades senast av EU-nämnden den 24 november inför rådsmötet den 1 december.

Bakgrund

Kommissionens direktivförslag överlämnades i oktober 2005. Förslaget innehåller regler avseende intjänande av tjänstepensionsrätt, bevarande av vilande tjänstepensionsrätt, flytt av tjänstepensionsrätt samt vilken information som skall lämnas om hur tjänstepensionen påverkas när en anställning upphör.

Under det finska ordförandeskapet gjordes en omfattande omarbetning av förslaget. För svenskt vidkommande särskilt viktiga ändringar var att det infördes viss möjlighet för parterna att i kollektivavtal avvika från direktivets regler om intjänande av tjänstepensionsrätt. Reglerna om bevarande av vilande pensionsrätt gjordes därmed till det centrala i direktivet. Den föreslagna flytträtten ströks. Vidare infördes en möjlighet för medlemsländerna att senarelägga genomförandet av direktivet med 10 år.

På rådsmötet i december 2006 diskuterades ordförandens kompromissförslag. Med tanke på hur långt medlemsländerna står från varandra i fråga om direktivförslaget var de flesta överens om att den inriktning som ordföranden hade föreslagit var den rätta. Kompromissförslaget lades därmed till grund för de fortsatta diskussionerna.

Under det tyska ordförandeskapet har ytterligare bearbetningar föreslagits. Möjligheten för parterna att avtala om andra bestämmelser än dem som direktivet föreskriver föreslås gälla både för bestämmelserna om intjänande och bevarande av tjänstepensionsrätt, förutsatt att de ger minst samma skydd för berörda arbetstagare.

Därtill har direktivförslaget tillförts ytterligare undantag samt klargjorts att direktivets regler endast skall tillämpas på anställningstid fr.o.m. tidpunkten för genomförande av direktivet. I de senaste diskussionerna om direktivförslaget har tanken om övergångsperioder slopats och att direktivet endast skall innehålla ett fast (ännu ej bestämt) datum för genomförande.

Europaparlamentets sysselsättningsutskott röstade i mars i år. Plenarbehandlingen avses bli efter rådsmötet.

De viktigaste utestående frågorna inför rådsmötet rör direktivets räckvidd/undantag samt genomförandetidpunkt.

På EPSCO-rådets möte den 30 maj är syftet att nå en allmän inriktning.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 42 och 94 EGF. Rådet beslutar med enhällighet. Europaparlamentet är medbeslutande enligt artikel 251 EGF.

Svensk ståndpunkt

Den text som föreligger inför rådsmötet är acceptabel för Sverige. Sveriges övergripande prioritering på rådsmötet är att bevaka de framförhandlade möjligheterna för parterna att i kollektivavtal göra avsteg från direktivets regler om intjänande och bevarande av tjänstepension. En annan svensk prioritering är att det inte skall införas

krav om flytträtt. Det är dock inte troligt att denna fråga åter väcks. Så länge dessa skrivningar står sig, kan vi vara flexibla och stödja ordföranden i dennes försök att lösa de utestående frågorna.

Europaparlamentets inställning

Resultatet av omröstningen i Europaparlamentets sysselsättningsutskott blev ett yttrande som i väsentliga avseenden går i samma riktning som diskussionerna i rådet. Dock föreslår utskottet att det tillförs fler villkor för att parterna skall kunna avtala om andra bestämmelser i kollektivavtal. Beträffande flytträttsfrågan innebär även utskottets text att kravet om flytträtt slopas. Istället föreslås att kommissionen inom fem år skall lämna en rapport om möjligheterna att flytta pensionsrätt/-kapital, och på basis av den rapporten lägga förslag om nya/ändrade regler för att ytterligare undanröja hindren för den fria rörligheten. Utskottet föreslår inga möjligheter för medlemsländerna att senarelägga ikraftträdandet.

Förslaget

Kommissionens direktivförslag syftar till att underlätta arbetstagares fria rörlighet och rörligheten över huvud taget på arbetsmarknaden genom att minska de hinder som kan följa av hur tjänstepensionssystem är utformade. Direktivet skall inte gälla sådana pensionssystem som omfattas av förordningen (EEG) 1408/71.

Vad gäller intjänande av pensionsrätt anger förslaget följande (artikel 4). Om pensionsrätt ännu inte har tjänats in när en anställning avslutas, skall alla ev. inbetalningar till pensionssystemet återbetalas eller flyttas till ett annat pensionssystem. Om det föreskrivs en minimiålder för när en medlem av systemet påbörjar sitt intjänande av pensionsrätt får denna ej vara högre än 21 år. Kvalifikationstiden för inträde i ett pensionssystem får inte överstiga ett års anställningstid. Om arbetstagaren efter ett års anställning fortfarande är under 21 år kan tiden bli längre, dock aldrig längre än till 21-årsdagen. Om det föreskrivs en tid för deltagande i pensionssystemet innan själva pensionsrätten börjar tjänas in får denna vara högst två år.

Beträffande bevarande av vilande pensionsrätt (artikel 5) anges att medlemsländerna skall vidta de åtgärder man finner lämpliga för att säkerställa en rättvis justering av vilande pensionsrätter så att inte arbetstagare som byter anställning/ pensionssparande missgynnas. Vidare anges att medlemsländerna kan tillåta att intjänat pensionskapital inte bevaras utan överförs eller utbetalas i form av en summa som motsvarar det intjänade beloppet.

I fråga om flytt av pensionsrätt anges följande (artikel 6). En arbetstagare som byter arbete och i den nya anställningen inte omfattas av samma pensionssystem skall (om utbetalning/flytt inte redan har skett enligt

artikel 5) ha rätt att få den intjänade pensionsrätten överförd till det nya pensionssystemet inom 18 månader. Vidare anges bl.a. att regler för justering av värdet av en pensionsrätt ej får missgynna den som byter arbete/pensionssystem och att administrativa kostnader i samband med flytten inte får vara oproportionerliga.

Förslaget föreskriver en informationsskyldigheten (artikel 7) som innebär att pensionsförvaltaren skall informera arbetstagaren/pensionsspararen om på vilket sätt en anställningsupphörande påverkar tjänstepensionen.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Regler om tjänstepension finns i Sverige i kollektivavtal. Reglerna kan delas in i fyra huvudsakliga områden: LO-medlemmar inom privat sektor, tjänstemän inom privat sektor, anställda inom staten samt anställda inom kommuner och landsting. Uppskattningsvis 90 procent av alla anställda i Sverige omfattas av kollektivavtalade tjänstepensionsplaner. Planerna innehåller vanligtvis en blandning av förmåns- och premiebestämda pensioner. Inslaget av premiebestämda pensioner har ökat.

De svenska tjänstepensionssystemen har inga kvalifikationstider (flertalet) eller kortare sådana tider än vad kommissionens direktivförslag föreskriver. De svenska systemen innehåller i regel inte heller sådana krav beträffande minimiålder och väntetider som kommissionens förslag innehåller.

Intjänade pensionsrätter ”bevaras” (värdesäkras) antingen genom indexering (förmånsbestämda pensioner) eller genom avkastning på insatt pensionskapital (premiebestämda pensioner).

Det saknas flytträtt mellan pensionssystem i de svenska kollektivavtalen. De svenska kollektivavtalen innebär emellertid att pensionssparandet kvarstår oantastat vid ett byte till annan anställning/annat pensionssparande.

Bestämmelser om information till försäkringstagare finns i försäkringsrörelselagen (1982:713) och försäkringsavtalslagen (2000:104). Försäkringstagarna har rätt till information om försäkringsbolaget och dess verksamhet samt om de överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna. Bestämmelser som tydligt motsvarande dem som föreslås i direktivet finns inte.

Ekonomiska konsekvenser

Det är framförallt förslaget om flytträtt som skulle medföra ekonomiska konsekvenser i olika avseenden, både för det offentliga och för de olika

pensionssystemen. (Denna del av förslaget har emellertid strukits, vilket framgår av texten ovan.)

Övrigt

Fortsatt behandling av ärendet

Om EPSCO-rådet når fram till en allmän inriktning den 30 maj kommer ett formellt beslut att tas vid ett senare rådsmöte.

Fackuttryck/termer